

NOSITELÉ ZLATÉHO ODZNAKU J. K. TYLA V ROCE 2008

Z podkladů navrhujících organizací zpracoval **Dušan Zakopal**. Fotografie byly získány ze soukromých či souborových zdrojů a z archivu Amatérské scény.

Dne 18.4.2008 zasedala komise pro udělování Zlatého odznaku J.K.Tyla, která schválila dvanáct návrhů předložených signatáři Statutu ZO JKT. Seznam nositelů ZO JKT s uvedením charakteristiky osobnosti, navrhující organizace, příslušnost k souboru a formulace ocenění následuje:

MIROSLAV ČERMÁK (*1932)

Volné sdružení východočeských divadelníků
DS Červený Kostelec

Za dlouholetou obětavou činnost v ochotnickém divadle

Pan Miroslav Čermák v souboru začal pracovat jako pomocný maskér v roce 1955 a od roku 1959 je jediným maskérem a vlásenkářem červenokosteleckého souboru. Kromě práce v domovském souboru vypomáhá a předává svoje zkušenosti v souborech v Hronově a Náchodě. Jeho maskérského a vlásenkářského umění využívají kromě ochotnických souborů také policejní a hasičské složky při výchovných akcích.

Za dobu své samostatné maskérské činnosti pracoval na 83 inscenacích, což dohromady obnáší úctyhodných 617 představení. Do těchto čísel nejsou započítány inscenace a představení dětského souboru a ty, kdy spolupracoval s okolními soubory na jejich inscenacích. Hronov: Lucerna, Náchod: Hrátky s čertem

Je dlouholetým členem divadelního výboru a přes zdravotní potíže stále velice aktivně pracuje v souboru a když je potřeba, i jako herec. Jeho práce na údržbě a vytváření nových paruk je opravdu nevšední a mnohdy do ní dává i své vlastní úspory.

Práce maskéra a vlásenkáře je v současné době téměř vymírající amatérskou divadelní profesí a právě jeho úsilí na zaučení dalších maskérů a vlásenkářů v domovském souboru a okolních souborech a jeho snaha o nevymření této profese je oceněnihodná.

MARTA DEMELOVÁ (*1943)

Občanské sdružení divadelních ochotníků

DS HÝBL Česká Třebová

Za dlouholetou úspěšnou scénografickou činnost v oblasti amatérského divadla

Paní Marta Demelová okusila divadelní prkna poprvé během studií. Později jako učitelka českého jazyka a výtvarné výchovy měla blízko nejen k scénáři, ale i k scénografii, takže postupně přešla od hereckých rolí k ztvárnování kostýmů a jevištní výpravy. Dosud je to kolem třiceti návrhů a realizací scén, nějaké ty desítky kostýmů, mnoho pomalovaných hlav jejích divadelních kolegů, nezvyklé výpravy pro kabarety folkové skupiny Medvědi, atd.

Díky tříletému studiu amatérské scénografie ve třídě MgA. Jaromíra Voseckého získala patřičné poučení a aplikovala ho v řadě netradičních scénických návrhů. K nejzajímavějším patřil strohý stylizovaný interiér k Brdečkově hře Limonádový Joe, houpačková scéna pro Shakespearovo Jak se vám líbí, hluboký jevištní prostor prodloužený o zákulisí v muzikálu Tři mušketýři i víceúrovňové jeviště Boučkovy Noci pastýřů.

Během svého učitelování na gymnáziu v České Třebové vypravila i režirovala pět studentských představení. Velký ohlas měla scénografie Jiráskovy Lucerny, kde se jí podařilo zrušit hranici mezi hercem a divákem, mezi jevištěm a hledištěm.

Někteří z jejích studentů se po školních úspěších stali aktivními herci, kulisáky i maskérkami DS Hýbl, jeden se dal na profesionální režisérskou dráhu.

Marta Demelová spolu se svými jevištními pomocníky vytváří pro své kolegy herce na jevišti prostředí, v kterém se jim dobře hraje a jak sami říkají, které je příjemně zabydlené. Svými výtvarnými návrhy přispívá k dobrým oceněním souboru na různých přehlídkách a především k stoupajícímu ohlasu DS Hýbl u českotřebovské veřejnosti.

SVATAVA HEJRALOVÁ (*1957)

Svaz českých divadelních ochotníků

DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Za dlouholetou práci v divadelním spolku Krakonoš a za organizaci Národní přehlídky venkovských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou

Paní Svatava Hejralová je členkou Divadelního spolku Krakonoš ve Vysokém nad Jizerou od roku 1972. Ihned se zapojila do práce spolku. Začínala jako hosteska při národní přehlídce venkovského divadla, nastudovala tři desítky rolí.

Je členkou výboru DS Krakonoš ve Vysokém nad Jizerou, členkou předsednictva a sekretariátu SČDO. Několik let pracovala v kulturním středisku MNV ve Vysokém nad Jizerou a absolvovala odbornou přípravu pro kulturní pracovníky.

Vychovala čtyři děti, všechny se věnují ochotnickému divadlu.

S ing. Josefem Hejralem vede seriál "Hledá se nová Katka Neumannová", zároveň je rozhodčí ve Ski klubu ve Vysokém nad Jizerou.

Získala několikrát ocenění za herecký výkon (Strakonický dudák, Zdaleka ne tak ošklivá, Republika). Získala Čestné uznání Městského národního výboru ve Vysokém nad Jizerou (1986) za svou činnost v kultuře.

Od roku 1990 je předsedkyní Přípravného výboru Národní přehlídky venkovských divadelních souborů - Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou. Její obětavost a vynikající organizační schopnosti se odrážejí v přípravě a řízení celé přehlídky, již se stala od roku 2006 ředitelkou.

V roce 2007 získala, u příležitosti svého životního jubilea, Zlatý odznak SČDO.

JOSEF KORÁB (*1929)

Volné sdružení východočeských divadelníků
DS KD Holice

Za celoživotní hereckou i režisérskou činnost a organizační práci pro amatérské divadlo

Pan Josef Koráb v roce 1956 nastoupil jako metodik lidové umělecké tvořivosti do okresního Osvětového domu. Podílel se na existenci mnoha souborů, na vzniku estrádního uměleckého souboru, na oživování činnosti již tehdy tu a tam skomírajících skupin. Osvědčil se a stal se nedílnou součástí tehdejší kulturně-organizačního týmu regionu.

V roce 1960 okres končil, končila i okresní zařízení a rozhodnutím městského národního výboru byl ustaven Kulturní dům jako městské kulturně společenské středisko. Tato instituce slučovala bývalý osvětový dům a osvětovou besedu, lidovou knihovnu, muzeum a místní kina. Josef Koráb do této instituce přešel v dosavadní funkci - jako metodik pro kulturně společenskou činnost. Dělal vše, co souviselo s programy, činností souborů a kroužků, organizací společenských akcí. Po otevření nového kulturního domu měl na starosti taktéž programovou stránku jeho činnosti. Jako vedoucí programového oddělení zde působil až do důchodu v roce 1989. Poté se v téže instituci stal vedoucím půjčovny divadelních kostýmů, které se věnoval a kterou budoval od jejího zřízení v roce 1976.

Pracovní činnost ukončil koncem roku 1995. Za svou dlouholetou práci byl vyznamenán titulem Zasloužilý pracovník v kultuře.

Ochotnickému divadlu se začal věnovat od dětských let v rodných Velinách. Později působil v holických souborech a v roce 1956 byl spoluzakladatelem Estrádního uměleckého souboru (řada cen na krajských a celostátních přehlídkách). Od roku 1962 (spojení holických divadelních souborů) se stal hlavním tahounem Divadelního souboru KD Holice, a to nejen

jako herec a režisér, ale i kostymér, maskér a tak dále. Činný je dodnes (zatím poslední role v Zkrocení zlé ženy – prosinec 2007). Má za sebou nepočítaně rolí i režii, podílel se na organizaci řady okresních a krajských přehlídek v Holicích.

Stručná charakteristika Josefa Korába - velmi nadšený a zapálený laik, který se v průběhu let "vyučil" kulturnímu řemeslu a stal se z něho ve svém oboru dokonalý, navíc známý a oblíbený, profesionál.

RŮŽENA KÖTTNEROVÁ (*1931)

Svaz českých divadelních ochotníků

Brno

Za dlouholetou úspěšnou výchovu divadelní mládeže

Paní Růžena Köttnerová se jako učitelka (později ředitelka) na LŠU obor dramatická a literární výchova (a klavír) zabývala vzděláváním mladých lidí v těchto oborech. S divadlem seznámila několik žáků, z nichž se později stali profesionální umělci (mj. herečka Zdena Helfortová nebo Jan Apolenář). Jako ochotnická herečka byla členkou brněnského Dělnického divadla, v Městském kulturním středisku SKN předsedala literárně – dramatickému oboru.

Po několik období stála, a opět znovu stojí, v čele Oblastního předsednictva Svazu českých divadelních ochotníků – Jižní Morava.

Má velkou zásluhu na úspěšně se rozvíjející soutěži Brněnský divadelní kandrdásek, na vzdělávací akci SČDO (ve spolupráci s TJ Orel - Dílna pro mladé orelské divadelníky). 10 roků je členkou odborné poroty regionální přehlídky souborů hrajících pro děti Pohádkový mlýnek ve Žďaru n. Sázavou. Je pravidelnou návštěvnicí literární celostátní přehlídky Šrámkova Sobotka. Jejím speciálním zájmem je péče o jevištní řeč. Navštěvuje regionální přehlídky a dříve i Divadelní Třebíč

Přes seniorský věk patří svojí iniciativou mezi „tahouny“ práce Oblastního předsednictva SČDO na Jižní Moravě

BOHUMÍR KOUBEK (*1931)
Skupina amatérských loutkářů SČDO
Umělecká scéna Říše loutek Praha
Za významný přínos českému loutkářství

Akademický sochař Bohumír Koubek nepochybně patří mezi významné osobnosti loutkového divadla a amatérského zvláště.

Na svou profesní činnost se připravoval v letech 1946 – 1949 na Státní škole bytového průmyslu, v řezbářské speciálce a pak v letech 1949 – 1954 na Vysoké škole umělecko – průmyslové.

Od dětství jej přitahovaly loutky a jejich svět. Napřed jeho cesta vedla k lidovým loutkářům, do jejich stanových bud aby posléze zakotvil v souboru pražské Říše loutek, kde v té době byl principálem vynikající sochař Vojta Sucharda. V roce 1957 se Bohumír Koubek po Mistrovi stal vedoucím souboru.

Jeho vedení Říše loutek přineslo novou, modernější tvář, která se projevila v tvorbě loutek a dekorací a rovněž i v režijní a dramaturgické práci na které velmi dbal. Navíc byl vedoucím chápavým, klidným, se smyslem pro problémy všech členů souboru. Lze proto právě toto období v činnosti souboru hodnotit jako patrně nejlepší. Ve vedení Říše loutek skončil v roce 1971. Za dobu svého šéfování v divadle vytvořil 34 výprav. V dalším období pak Bohumír Koubek pracoval i pro další soubory jako je Zvoneček a kobylišká Jiskra, v níž je vzájemná spolupráce nyní soustavná. V Jiskře vytvořil pět výprav.

Výtvarná i režijní činnost Bohumíra Koubka byla mnohokrát na festivalech oceněna. Svědčí to o tom, že patří k předním osobnostem amatérského loutkového divadla, na kterém má osobně mimořádné zásluhy.

HANA KRATOCHVÍLOVÁ (*1939)
Skupina amatérských loutkářů SČDO
Divadelní a loutkářský soubor Blučina u Brna
Za dlouholetou práci s dětskými, převážně loutkářskými soubory

Paní Hana Kratochvílová se vyučila fotografkou, proto má vztah k výtvarnému umění. V letech 1956 – 62 účinkovala v divadelních souborech v Brně a Blučině. S dětskými soubory začala intenzivně pracovat v roce 1963. Od roku 1969 se stala vedoucí, dramaturgyní, režisérkou, herečkou i scénografkou Blučinského dětského loutkářského souboru. Její zájem o vzdělávání v tomto divadelním oboru řešila dvouletým dálkovým školením při brněnském profesionálním LS RADOST, pětítýdenním soustředěním loutkářů ve Strání a v Boskovicích. Od roku 1985 se účastnila seminářů na Kaplických divadelních létech i na NP Loutkařské Chrudimi. V letech 1985 – 90 navštěvovala výtvarnou třídu při ZUŠ Jaroslava Kvapila v Brně.

Své znalosti uplatňovala prakticky v práci se svým souborem v Blučině, se kterým se vítězstvími na různých přehlídkách dostala 8x na NP Loutkařskou Chrudim. Tím se zařadila mezi významné české amatérské loutkáře.

Od roku 2002 má její soubor právní subjektivitu s názvem: Divadelní a loutkářský soubor Blučina. Za 43 let svého trvání uvedli blučinští loutkáři pod vedením Hany Kratochvílové 80 premiér.

Členkou Skupiny amatérských loutkářů při SČDO je paní Kratochvílová od roku 1969. Byla po několik období členkou Krajského (Oblastního) výboru SČDO Jihomoravského kraje.

MIROSLAV KUŽEL (*1929)

Volné sdružení východočeských divadelníků

LD HAD Hradec Králové

Za celoživotní věrnost loutkovému divadlu

Pan Mirek Kužel je po celý svůj život oddán loutkovému divadlu. I ve svých 79 letech je stále aktivním loutkářem a členem loutkového divadla Had v Hradci Králové, které v roce 1976 založil se svou ženou Jiřinou a byl dlouhá léta jeho vedoucím. Štafetu předal mladšímu nástupci v roce 1990, ale stále je neustále činným a platným členem souboru v roli všestranného inscenátora. V jeho pojetí spojuje totiž funkci dramaturga, scénografa, výtvarníka i technologa loutek, včetně režie a přípravy inscenace. Navrhne text, zpracuje jej, nechá jej podrobit kritice souboru a pak už dál pracuje na inscenaci sám, aby ji přinesl hotovou na stůl a spolu se souborem i divákovi. Je to specifikum jeho práce, jeho všestrannosti i tvořivosti i jeho vztahu k divadlu. Takový způsob realizace inscenace ho baví a pozitivně jím ovlivňuje i své spolupracovníky. Vlastně tak pracuje od samého počátku existence Hadu. Je podepsán pod 18 inscenacemi, z celkového počtu 27, které byly souborem Had, za dobu jeho činnosti realizovány. Charakterizuje ho neustálá touha po hledání. Neopakuje se a vždy přináší do každé hry nové podněty. V dramaturgii, scénografii, v typech loutek. Dramatizuje hodnotné literární texty.

Zálibu o divadlo v něm zřejmě probudilo už rodinné loutkové divadlo, které se doma hrálo. V divadle hraném pro veřejnost, v sokolském loutkovém divadle pod hlavičkou Osvětové besedy v Kostelci, začal hrát v roce 1942 jako třináctiletý. Když po válce divadlo svoji činnost ukončilo, věnoval se v Kostelci intenzivně činohernímu divadlu, v souboru Kolář, pak Klicpera, až do roku 1957, kdy soubor pro neúnosný politický tlak na jeho dramaturgii činnost ukončil. Mirek Kužel se vrací opět k loutkovému divadlu. Tentokrát definitivně. V ZK Orlice vytváří osobité inscenace marionetami i javajkami, zúčastňuje se krajských přehlídek a seminářů. Dává o sobě v loutkářských kruzích vědět. A při tom ještě denně dojíždí do Hradce Králové do zaměstnání, do Stavoprojektu. Je stavař, projektant. Když si v Hradci zajistil bydlení pro svou rodinu, stěhuje se v roce 1962 s rodinou do Hradce. Po té co postavil

řadový domek, získá pro svoji myšlenku založit loutkářský soubor řadu spolupracovníků ze Stavoprojektu. V roce 1976 začíná s novým souborem Had hrát loutkové divadlo v Hradci, pod Osvětovou besedou v Malšovicích. Brzy na to přechází do Adalbertina, do Hradecké kulturní a vzdělávací společnosti, do lepších podmínek, kde hraje se souborem dodnes. Pan Mirek Kužel je člověk skromný a cele oddaný svému pohledu na loutkové divadlo. Je houževnatý natolik, aby ještě dnes dokázal realizovat své sny. A to jej, přes všechny osobní a zdravotní problémy, které měl a má, činí mladým a úspěšným. Had několikrát se svými inscenacemi vystupoval i na Loutkářské Chrudimi. Svůj způsob tvorby vtiskl Mirek Kužel i svému souboru. To stálé hledání nové cesty, nových způsobů realizace inscenací, využívání literárních textů autorskou dramaturgií, tvořivou scénografií, využívání různých typů loutek, nových pro každou novou inscenaci, teď už dokonce řezbovaných i vynalézavá a stálá touha jít s duchem doby a s vývojem loutkového divadla dopředu. A přitom respektovat dětského diváka, kterému pravidelně se svým souborem již řadu let hraje. Život Mirka Kužela představuje neuvěřitelné množství práce, věnované loutkovému divadlu i divadlu vůbec.

MARIE LESÁKOVÁ (*1939)

Občanské sdružení divadelních ochotníků
DS DIVIŠ Žamberk

Za celoživotní přínos ochotnickému divadlu a rozvoji kultury v Žamberku a regionu východních Čech

Paní Marie Lesáková je výraznou postavou žamberecké divadelní scény již mnoho desítek let. Stála téměř u každého z představení divadelního spolku v Žamberku a výčet divadelních rolí je velmi široký a rozmanitý. Dokáže vytvořit jak charakterní role v dramatech, tak i diváka

pobavit v lehčím žánru. Na divadelním životě se podílela v mnoha jeho podobách a i v současnosti se podílela aktivně na vzniku nového uspořádání spolku, občanského sdružení, a vytváří současně i dramaturgii divadelního spolku Diviš.

Nelze opomenout ani její další dvě umělecké lásky, úzce spojené s ochotnickým divadlem, a tou jsou tanec a zpěv.

Roku 1980 stála u zrodu České besedy- tanečního kroužku v Lukavici čítajícího 48 lidí. Zde se svým manželem nacvičili tance, s kterými vystupovali po celé republice a reprezentovali nás i v rakouském partnerském městečku.

Dlouhá léta zpívala se Smíšeným sborem ZK dnes Ženským pěveckým sborem, se kterým pravidelně zpívá při různých příležitostech, např. vánoční zpívání v kostele.

LUDMILA LIBERDOVÁ (*1959)

Občanské sdružení divadelních ochotníků

Česká Ves

Za dlouholetou všestrannou práci pro amatérské divadlo

Paní Ludmila Liberdová pro ochotnické divadlo nejen píše hry /celkem 14 scénářů/, ale i hraje /např. nezapomenutelný herecký výkon v roli Isabel v dramatu Stromy umírají vstoje A.

Casony a dalších 12 rolí i ve svých hrách/, režíruje /17 inscenací/, ale také vzdělává nejen druhé, ale i sebe.

Její významná role je také při zařazení divadla a divadelní komunikace do terapeutické práce s mládeží a posttraumatických jevů u dospělých. Odkrývá tak další možnosti divadelní práce. V letech 1996 – 2006 pracovala jako protidrogový koordinátor a psychoterapeut na Okresním úřadě v v Jeseníku, pak na Městském úřadu Jeseník. V současné době je ředitelkou i terapeutkou Centra sebepoznání a tvořivosti v Jeseníku. Při tom všem velkém vytížení je skromná, milá a obětavá.

Vychovala dvě vlastní děti a čtyři v pěstounské péči.

Je iniciátorem a obětavým organizátorem významné divadelní přehlídky Jesenická divadelní žatva a připravuje nové generace amatérských divadelníků. Byla v roce 1996 autorkou myšlenky vedoucí k uspořádání prvních vzdělávacích seminářů pod názvem „Jesenická Thálie“ pro začínající i pokročilé amatérské divadelníky.

Mgr. PETRA ŠIKÝŘOVÁ (*1966)

Česká obec sokolská

Divadélko Frydolín TJ Sokol Praha - Hostivař

Za zásluhu o sokolské loutkové divadlo

Mgr. Petra Šikýřová, rozená Bartáková, se narodila v Praze. Po ukončení ZŠ Omská s rozšířenou výukou cizích jazyků studovala na Gymnáziu Jana Keplera, kde působila v kroužku poezie se zaměřením na tvorbu gymnazistů. Spolupřátala Recitaci na schodech, v níž účinkovala, a byla šéfredaktorkou časopisu gymnázia Listy pohořelecké. V letech 1982–1985 navštévovala dramatický obor Lidové školy umění na Žižkově a současně byla od roku 1982 členkou divadla poezie – Věšák – s nímž se třikrát účastnila přehlídky Wolkerův Prostějov. Spolupodílela se na interpretaci Knihy zlých snů od Galway Kinella, odměněné zvláštní cenou poroty.

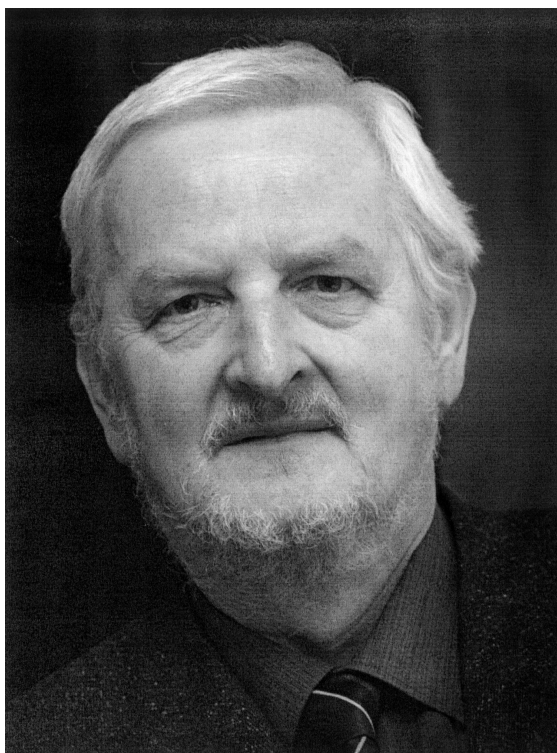
Od roku 1986 studovala na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde v roce 1990 získala titul magistry práv. Po narození synů v roce 1993 se soustředila na práci s dětmi. V rámci T. J. Sokol Hostivař se stala roku 1995 cvičitelkou pro rodiče a děti a připravovala řadu kulturních akcí, pro které obnovila před Vánocemi 1996 loutkové divadlo – v Sokole Hostivař po téměř 50 letech. Od února 1997 zde vede pravidelná nedělní loutková představení Maňáskového divadla, později Divadélka Frydolín, a je jednatelkou tělocvičné jednoty.

Na základě přání amatérských loutkářských souborů z celé republiky, z iniciativy NIPOS ARTAMA a za podpory České obce sokolské uspořádala v Divadélku Frydolín v roce 2003 první Loutkářskou školičku v podobě středně dlouhých kurzů (jeden víkend, tři měsíce po sobě), zaměřených na základní obory loutkářských divadelních dovedností a technických potřeb. Plodná spolupráce s ČOS ji přivedla k členství v kulturní komisi Vzdělavatelského sboru ČOS, kde převzala zastoupení sokolských loutkových divadel.

Od roku 2005 organizuje spolu s kolegy z Divadélka Frydolín úspěšnou výběrovou přehlídku amatérských loutkových divadel pro Prahu a Středočeský kraj pod názvem Pražský Tajtrlík. IV. ročník této přehlídky v roce 2008 přilákal 11 souborů a divadel, včetně tří sokolských.

PhDr. VÍT ZÁVODSKÝ (*1943)
Svaz českých divadelních ochotníků
Brno

Za dlouholetou hodnotitelskou, metodickou a publikační činnost pro amatérské divadlo

Profesor, divadelní a literární vědec a kritik PhDr. Vít Závodský již od svých studií na FF Masarykovy univerzity v Brně (obory: čeština, němčina, ruština, divadelní věda), jde ve stopách svého otce teatrologa a literárního vědce profesora na FF MU Artura Závodského ve sledování a hodnocení divadelní činnosti nejen profesionálních divadel, ale i amatérských souborů.

Přes 40 roků je členem různých hodnotitelských porot soutěží amatérského divadla a divadel poezie (mj. Wolkerův Prostějov, Pohárek SČDO, Divadelní Hobblik, Divadelní Kojetín, Jiráskův Hronov, Krakonošův divadelní podzim, Šrámkův Písek aj.).

Přednáší na různých seminářích, školeních, jeho metodická a kritická pomoc řadě amatérských divadelních souborů, zvláště na Jižní Moravě, je ochotníky velmi ceněna.

O inscenacích publikuje v řadě divadelně a kulturně zaměřených tiskovinách (Divadlo, Amatérská scéna, Divadelní noviny, Scéna, Javisko aj.). Touto svojí činností významně pozitivně ovlivňuje vývoj amatérského divadelnictví. Řadu let spolupracuje s Oblastním předsednictvem SČDO na Jižní Moravě, které využívá šíří jeho encyklopedických znalostí divadelní literatury, divadelních tvůrců i inscenací. Lektorsky spolupracuje s NIPOS ARTAMA na Dějinách amatérského divadla.